

11-jan-2010

Formanden har ordet

Kære medlemmer

Med julen og nytåret vel overstået, er hverdagen begyndt igen, så her får I vort første nyhedsbrev i året 2010.

For os katolikker har året 2009 igen været præget af en række skandaler. Desværre må man sige, men fortidens skeletter er nu ikke sådan at gemme ad vejen. Uanset hvor gerne man end ville, vil de på et eller andet tidspunkt rasle ud af skabet. Året begyndte ellers med nogle nye skandaler, først Benedikt XVI's ophævelsen af ekskommunikation af medlemmerne af det stærkt højreorienterede og antisemitiske Pius X-broderskab, dernæst kirkeledelsens ubarmhjertige håndtering af sagen om den 9-årige abort i Brasilien. Begge sager vakte international opstandelse. I den første sag måtte paven rykke ud med en officiel undskyldning, noget ingen pave har gjort i flere hundrede år, i den anden måtte Vatikanet trække i land, og vor egen biskop udsende en pressemeddelelse, hvori han over for danske katolikker beklagede sine følelseskolde udtalelser. Det har ingen biskop i Danmark gjort tidligere.

Irland

En skandale af en helt anden art opstod i det traditionelt meget katolske Irland. I sommer kom Ryon-rapporten om den systematiske mishandling af børn og unge på de hjem og skoler, katolske ordener som The Christian Brotherhood og Sisters of Mercy havde drevet siden statens oprettelse i 1922. Rapporten vakte voldsom harme og vrede overalt i landet, for her var der tale om et omsorgssvigt af dimensioner over for samfundets mest udsatte og sårbare børn og unge. Og at det ikke kun var medlemmer af disse ordener, der havde svigtet, men lige så meget de statslige kontrolinstanser, gjorde ikke skandalen mindre. Vreden var enorm. I den brede befolknings øjne var næsten enhver præst og enhver ordenssøster skyldig. Derfor kunne præster også opleve, at folk spyttede på dem, når de mødte dem på gaden!

Tony Flannery er irsk redemptoristpræst og medlem af We Are Church, Irland. For ti år udgav han bogen "From the Inside: A Priest's View of the Catholic Church" om sine 25 år som præst (Mercier Press, Dublin 1999). Den blev en best-seller, for her var endelig en præst, der turde tage bladet fra munden og skrive reflekterende om kirkens problemer. Nu har han taget initiativet til bogen "Responding to the Ryan Report" (Columbia Press, Dublin 2009). Den indeholder 13 bidrag, skrevet af teologer, jurister, psykologer m.v., og anskuer derfor problemerne fra flere sider. Uden på nogen måde at bortforklare giver den flere velargumenterede svar på, hvorfor det kunne gå så galt. Jeg kan anbefale bogen til alle interesserede.

Ryan-rapporten følger efter Ferns-rapporten om præsters voldtægt og seksuelle overgreb på børn og unge i bispedømmet Ferns, udsendt i 2005, og de tidligere horrible afsløringer af de slaveagtige forhold på de katolske Magdalena-hjem for "faldne" ugifte kvinder og for piger, født uden for ægteskab. Alle rapporter viste, hvad der kan ske, når statslige myndigheder og en befolkning i respekt for gejstligheden lader kirkelige institutioner passe sig selv uden kontrol.

Men det blev værre endnu. I november kom Murphy-rkommissionen med sin længe ventede rapport om præsters og ordensfolks seksuelle overgreb på børn og unge i ærkebispedømmet Dublin og dets suffraganbispedømmer Ferns, Kildare og Ossory fra 1975 til 2004, dvs. indtil den nuværende ærkebiskop Diamuid Martin tiltrådte.

Ærkebiskop Martin havde på forhold advaret offentligheden om, at rapporten ville være chokerende læsning. Og ifølge de avisartikler, jeg har læst, havde han ret. For det første, at der er tale om temmelig mange præster, for det andet at ingen af periodens de fire ærkebiskopper, ingen af de syv andre biskopper og ingen af deres hjælpebiskopper kan frikendes for et medansvar. Alle har konstant lukket øjnene for forbrydelserne, tiet eventuelle rygter ihjel og forflyttet de pågældende præster til andre sogne (hvor de så kunne fortsætte med at forgribe sig på børn). De gange, en sag kom til politiets kendskab, nægtede politifolkene at tro på den, for sådant noget kunne en præst jo aldrig finde på. Kun i nogle ganske tilfælde tog politiet kontakt til de kirkelige myndigheder, men efter en snak med dem, lukkedes sagerne. Man ville jo ikke skade kirkens omdømme!

Offentliggørelsen af rapporten har selvfølgelig fremkaldt et krav om, at de endnu levende blandt de ansvarlige biskopper trækker sig tilbage. Indtil nu er tre biskopper fratrådt, men det standser sikkert ikke her, for dels er der pres på yderligere et par biskopper for at få dem til at træde tilbage, dels må også mange generalvikarer, juridiske rådgivere og biskoppelige sekretærer m.v. have været involveret, når biskopperne traf beslutning om intet at foretage sig. Ærkebiskop Martin selv går nok fri, selv om hans rolle heller ikke har været den mest prisværdige. Han vægrede sig nemlig længe og brugte alle mulige juridiske kneb for at undgå, at kommissionen fik adgang til de relevante kirkelige dokumenter.

Vatikanet ville heller ikke samarbejde med kommissionen. De henvendelser, den sendte til Rom for at få udleveret kopier af ærkebiskoppernes indberetninger, blev aldrig besvaret.

Den 11. december havde pave Benedikt og kuriekardinalerne Bertone og Re dog en længere samtale om Ryan- og Murphy-rapporterne med ærkebiskop Martin, kardinal-ærkebiskop Seán Brady af Armagh (Irlands primas og formand for den irske bispekonference, skønt hans stift ligger i Nordirland), og den pavelige nuntius i Irland, ærkebiskop Giuseppe Leanza. Nogen oplysning om, hvad der kom ud af mødet, foreligger ikke. Havde paven været et normalt statsoverhoved, ville han have ryddet kalenderen og straks været fløjet til Dublin for at vise sin medfølelse med ofrene, da rapporten blev offentliggjort. Men sådan handler en pave ikke! Derfor bliver det spændende, hvad han vil sige, når han til september besøger Birmingham og Glasgow med deres meget store irske befolkninger.

USA

I et tidligere nyhedsbrev omtalte jeg den af Vatikanets igangsatte undersøgelse af de amerikanske ordenssøstres loyalitet over for kirkens dogmer og traditionelle lære. Dengang skrev jeg, at søsterordenene selv skulle betale for undersøgelsen. Det var vist også den oprindelige plan, men nu læser man, at Vatikanet har bedt bispedømmerne om at dække omkostningerne. Kun ganske få, vist ikke mere end en halv snes af de over 200 bispedømmer, har lyst til det. Nogle få har allerede sagt nej, fordi de efter at have erklæret sig konkurs er under reorganisering. De fleste forholder sig afventende og har hverken sagt ja eller nej, men begejstret for denne ekstra økonomiske byrde er ingen af dem. Alle amerikanske bispedømmer, selv de rigeste, har røde tal på bundlinien, for det har tæret hårdt på reserverne at måtte udbetale de mange erstatninger til mennesker, der har været udsat for seksuelle overgreb. Med advokatsalærer skulle beløbet nu have passeret 1.5 mia. US \$. Så konflikten mellem de amerikanske ordenssøstre og Vatikanet er nu ved at udvikle sig til en strid mellem Vatikanet og biskopperne.

I øvrigt har jeg fra jesuiternes tidsskrift "America" downloaded artiklen "Confessions of a Modern Nun" om hvordan en nonne oplever den af Vatikanet krævede undersøgelse. Er nogen interesseret i at læse den, kan I maile til mig (ruebnerus@gmail.com), så sender jeg den til jer. Den er nok så interessant.

Hertil er kommet en ny konflikt, der vedrører langt flere, for i den er også præster og enhver, der deltager i søndagsgudstjenesterne, inddraget. Sagen er kort fortalt, at Vatikanet for nogle år siden dekretede, at alle engelsk talende menigheder skulle anvende de samme messetekster, uanset hvor i verden de måtte befinde sig. Det vil sige, at ordene skulle være nøjagtig de samme. Sprogfolk gjorde dengang opmærksom på, at det engelske sprog ikke er et entydigt begreb, for der er store forskelle på det engelsk, der tales i England, USA, Australien, Sydafrika, Indien, Caribien o.s.v. Men det prellede af på folkene i Rom.

Nu har Vatikanet så udsendt sin egen engelske oversættelse af de latinske tekster, som kræves taget i anvendelse i foråret 2010. Dette har imidlertid ikke fået kritikken til at forstumme. Nærmest tværtimod. Især i USA har de nye tekster vakt oprør. De latinske sætningsstrukturer, der er søgt kopieret i oversættelserne, er ganske u-engelske, ordene er antikverede og uforståelige for nutidens mennesker, mener kritikerne. Eller som en ældre præst sagde: "Jeg ville have forsvoret, at jeg nogensinde kom til at ønske latinen tilbage, men skal vi bruge de tekster, foretrækker jeg at læse messen på latin."

På den nylig afholdte amerikanske bispekonference drøftedes de nye tekster. Selv om møderne blev holdt bag lukkede døre, er det sluppet ud, at adskillige biskopper fremkom med en særdeles hård og sønderlemmende kritik af de nye tekster. Men hvad hjælper det? Ingenting. Rom har talt!

At Vatikanet vil påtvinge engelsk talende menigheder nye liturgiske tekster uden at konsultere de berørte kirker er en, men langt fra den eneste krænkelse af det subsidiaritetsprincip, der blev knæsat på Det andet Vatikanerkoncil. Vi, der skulle stemme om Maarstrichttraktaten i 1993 husker, hvordan danske politikere skulle lære at udtale ordet uden at snuble over stavelserne, for det var dengang et ukendt begreb i Danmark. Det var et katolsk princip, skræmte modstanderne af EU os med. Det var ganske korrekt, for hele den katolske sociallære er bygget op omkring det. Ifølge "Den katolske Katekismus" betyder det, at en højere magtinstans ikke skal afgøre sager og træffe beslutninger, som bedre kan foretages af en lavere instans. Lokale sager skal altså afgøres lokalt, ikke i Rom. Og det vil igen sige, at beslutningen om liturgiens sproglige formuleringer skal træffes af biskopkonferencerne.

Umiddelbart efter konciliet var der mange liturgiske eksperimenter, nogle mere vellykkede end andre. Blandt de interessante var, husker jeg, en Missa Lumba, der var en afrikansk messe. Den blev et hit på grammofonplademarkedet. For nogle år siden skrev Nicaraguas mest populære troubadour og folkesanger Carlos Mejia Godoy en Missa Campesina – en bondemesse. CD'en gik som varmt brød overalt i Latinamerika og Spanien, men Johannes Paul II forbød brugen af den i kirkerne. Men hvorfor dog det? Hvad var det, han var bange for? Jeg er svært at svare på, så jeg spørger blot: Hvorfor skal menneskers glæde ved at forkynde deres tro og takke Gud for de velsignelser, de dagligt modtager, absolut udtrykkes på samme måde overalt på kloden? Eller rettere sagt: som man gør i Rom. Det er romersk imperialisme!

Afslutning

Har der ikke været noget i 2009, som har været positivt, kan I med rette spørge. Jo, blandt de positive oplevelser har været pavens sociale rundskrivelse "Caritas in veritate", der blev udsendt den 29. juni 2009. Det er virkelig positivt, at paven formaner os til at vise solidaritet med verdens fattige. Det samme er hans engagement (eller hvad man nu skal kalde det) i kampen for at bevare vor klode.

Og så til sidst skal I lige have en anekdote fra Det andet Vatikanerkoncil. En biskop spørger under en kaffepause en biskopkollega: "Jeg spekulerer på, hvad vi skal gøre ved alle de katolikker, som vi gennem tiden har sendt til Helvede, fordi de spiste kød om fredagen?" Og den anden svarer: "Tror du virkelig, at Gud har lyttet til os?"

Må I alle få et godt nyt år. Jeg får det, for mit første barnebarn kommer til verden i april.

Kaare Rübner Jørgensen
11. januar 2010